

BIOANALYYTIKON AMMATTIA HARKITSEVAN TIEDONLÄHTEET

Laura Sinisalo 0600294
Metropolia Ammattikorkeakoulu
Terveys- ja hoitoala
Vanha viertotie 23,
Bioanalytikko SB06S1
Laboratoriotyön kehittämissuunnitelma
Ohjaajat: Riitta Lumme, Raija Lahdenperä

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	KEHITYSTEHTÄVÄN TAVOITTEET JA TYÖVAIHEET	3
3	SÄHKÖPOSTIKYSELY ALAN TOIMIJOILLE	3
	3.1 Sähköpostikyselyn vastaukset	4
4	INTERNETKARTOITUS HAKUKONEILLA	5
	4.1 Bioanalyytikon ammattia tai koulutusohjelmaa käsittelevät internetsivut	6
	4.2 Pohdintaa internetlähteistä	8
5	OPISKELIJAKYSELY	10
	5.1 Opiskelijakyselykaavakkeen laatiminen	10
	5.2 Opiskelijakyselyn tulosten yhteenveto	12
	5.2.1 Internetistä saatu tieto bioanalyytikon ammatista	12
	5.2.2 Toisen asteen koulutuksen yhteydessä jaettu tieto bioanalyytikon ammatista	13
	5.2.3 Messuilla, mainonnan tai työelämän kautta saatu tieto bioanalyytikon ammatista	14
	5.2.4 Käytetyimmät tiedonlähteet, tiedon riittävyys ja paikkansapitävyys	14
	5.2.5 Ensisijainen tiedonlähde ja ensimmäinen kontakti alaan	16
6	POHDINTAA	17
7	TYÖPROSESSIN SEKÄ TULOSTEN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTIA	18
8	KEHITTÄMISEHDOTUKSET	20
	LÄHTEET	
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tein kehittämistehtävän osana LABVETO –projektia jonka tavoitteena on selvittää miten saadaan bioanalyytikon / laboratoriohoitajan ammattia tunnetuksi, jotta klinisiin laboratorioihin hakeutuisi bioanalyytikon ammatista kiinnostuneita nuoria eläkkeelle siirtyvien ammattilaisten tilalle (LABVETO-projektisuunnitelma 2008). Bioanalyytikkoja koulutetaan maassamme seitsemässä ammattikorkeakoulussa. Viime vuosina valmistuvia bioanalyytikkoja on ollut vähemmän kuin samanaikaisesti eläkkeelle jääviä. Suomen Bioanalytikkoliitto arvioi vuonna 2006, että 23 % laboratoriohoitajasta siirtyy eläkkeelle vuoteen 2012 mennessä (Suomen Bioanalytikkoliitto 2006). Tällä hetkellä maassamme työskentelee noin 7000 laboratoriohoitajaa/bioanalytikkoa (Työministeriö 2008). Vuonna 2009 koko maassa on avoimena 264 bioanalytiikan koulutusohjelman aloituspaikkaa (Opetushallitus 2009). Mikäli aloituspaikkojen määrä pysyy jatkossa samana, siinäkin tapauksessa, että kaikki aloituspaikat täytettäisiin ja joka ainoa opiskelupaikan vastaanottanut valmistuisi bioanalytiksiksi, vuoteen 2012 mennessä valmistuisi vain reilu tuhat bioanalytikkoa. Tämä on noin 15 % lisäys nykyiseen työvoimaan. Aiempina vuosina valmistuneiden määrät ovat olleet vuositasolla pienempiä kuin aloitaneiden määristä voisi päätellä. Valmistuvien määrä ei parhaassa tapauksessakaan riitä korvaamaan eläkkeelle siirtyvien laboratoriohoitajia, vaan alalla tullaan kärsimään vakavasta työvoimapulasta, ellei laboratoriotöiden uudelleen organisoiminen ja tehtäväsiirtojen kautta tapahdu merkittävää työvoimatarpeen vähenemistä.

Aloituspaikkojen vähyyden lisäksi myös bioanalyytikon ammatin huonoa tunnettavuutta on pidetty syynä tilanteeseen, jossa työvoimaa eläkkeelle siirtyvien laboratoriohoitajien tilalle ei ole riittävästi. Vain osa valmistuneista bioanalytikoista hakeutuu töihin klinisiin laboratorioihin ja tutkimuslaboratorioiden suosio työpaikkoina on merkittävä (LABVETO-projektisuunnitelma 2008). Mikäli ammatin tunnettavuutta saataisiin parannettua, alalle hakeutuisi nuoria ja aikuisopiskelijoita, jotka tietäisivät paremmin millaiseen ammattiin ja työuraan opinnot johtavat. Näin koulutettu työvoima saataisiin paremmin sitoutumaan alalle, sen sijaan, että he jatkavat muihin opintoihin tai tutkimuspuolelle. Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksen julkaisemassa tutkimuksessa kerrotaan, että varsinkin lukiopohjalta ammattikorkeakouluun tai yliopistoon hakeneet opiskelijat viivyttivät hakuvalintojaan mahdollisimman pitkään ja valitsevat koulutusohjelman vasta, kun jokin opiskelupaikka oli valittava. Alasta ei aina hankittu riittävästi tietoa ja päätös ei välttämättä ollut hyvin harkittu. Lisäksi ammattikorkeakou-

luihin hakeneiden joukossa oli puolet enemmän opiskelijoita kuin yliopistoihin hake-neissa, jotka ilmoittivat olevansa hyvin epävarmoja valitsemastaan koulutusohjelmasta tai olivat hakeneet sattumanvaraisesti koulutusohjelmaan (Valkonen & Vuorinen 2005). Jo näiden seikkojen pohjalta olisi erittäin tarpeellista, että oikeaa tietoa bioanalyytikon ammatista olisi riittävästi ja helposti saatavilla, jotta ”väärin” hakupäätösten määrä saataisiin mahdollisimman pieneksi. Tämä vähentäisi mahdollisesti opiskelunsa keskeyttäneiden ja alaa vaihtavien opiskelijoiden määrää.

Ammatin huonon tunnettavuuden yksi aspekti on myös se, että ammattikorkeakouluista valmistetaan bioanalyytikoksi, mutta valmistuneiden nimike laillistettuna ammattihenkilönä on laboratoriohoitaja. Osana nimikkeen muuttamisen ongelmia on ollut bioanalytikko-nimikkeen huono tunnettavuus terveyden- tai sairaanhoidon asiakaskunnassa (STM 2002).

Ammatin tunnettavuuden lisäämiseksi on tehtävä paljon töitä tulevaisuudessa, mutta ennen sitä pitää pyrkiä selvittämään, mitä toimia asian eteen on jo tehty. Tässä työssä pyrin kartoittamaan sitä alan eri toimijoiden työtä, joka edistää bioanalyytikon ammatin tunnettavuutta eri tavoin (internetlähteet ja muu toiminta) sekä selvittämään sen, mitkä näistä tiedonlähteistä alaa nyt opiskelevat bioanalytiikan opiskelijat ovat löytäneet ennen hakupäätöstään. Vuorisen ja Valkosen tutkimuksessa kerrotaan myös, että ennen hakupäätöstä yliopistoon tai ammattikorkeakouluun hakijat olivat pitäneet tärkeimpänä tiedonlähteenään erilaisia hakijan oppaita ja esitteitä koulutusaloista. Kolme muuta tärkeintä tiedonlähdetä olivat internetsivut, toisen asteen koulutuksen opinto-ohjaajat ja kaverit (Valkonen & Vuorinen 2005). Kohderyhmä, joka on asiantuntija kyseisen bioanalyytikon ammattia koskevan markkinoinnin vastaanottamisessa ja käytössä, ovat ne nuoret, jotka ovat vuonna 2008 aloittaneet opintonsa bioanalytiikan koulutusohjelmassa. He ovat löytäneet alan tavalla tai toisella. Ryhmä on kuitenkin pieni ja tavallaan olisi informatiivisempaa tutkia, miksi niin moni ei ammatista ole koskaan kuullutkaan. Kuitenkin koska aiempaa tutkimusta bioanalyytikon ammatin tunnettavuuteen liittyvistä toimista ei juuri ole, on parempi aloittaa tutkimalla, mikä osuus markkinoinnista tai tiedonjaosta tällä hetkellä toimii. Tällä vältetään päällekkäisyydet tulevissa toimissa ja mahdollisesti pystytään kehittämään vanhoja keinoja paremmiksi.

2 KEHITYSTEHTÄVÄN TAVOITTEET JA TYÖVAIHEET

Työ jakautui kolmeen eri vaiheeseen, joissa kartoitetaan eri tiedon jaon muotoja ja niiden toimivuutta. Tarkoituksena oli saada mahdollisimman laaja kuva tiedonjaon eri muodoista alalla. Ensimmäisessä vaiheessa selvitin sähköpostikyselynä, millä tavalla Metropolia, Suomen Bioanalytikkoliitto, HUSLAB, Vita Laboratoriot Oy ja Medix ovat lähestyneet alaa harkitsevia nuoria, mitä keinoja kukin alan toimija on käyttänyt ammatin tunnettavuutta ja uusien opiskelijoiden (tulevien työntekijöiden) määrää lisätäkseen. Seuraavaksi tein internetkartoituksen, selvittääkseni, mitkä eri internetsivut tarjoavat tietoa bioanalytikon ammatista. Tarkoituksena oli poimia esille ne sivut, jotka ovat helpoimmin alaa harkitsevan löydettävissä. Käytin tarkoitukseen Googlen, AltaVistan ja Yahoon internethakukoneita hakusanalla *bioanalytikko* ja listasin kustakin hakutuloksesta 20 ensimmäistä tulosta. Tuloksista poimin bioanalytikon ammattia käsittelevät sivut ja osan sivustojen linkkejä. Kolmannessa vaiheessa laadin sähköpostikyselyn ja internetkartoituksen perusteella opiskelijoille kyselykaavakkeen, jossa kysyttiin, millä tavoin he saivat tietoa ammatista internetistä etsimällä, toisen asteen koulutuksen yhteydessä tai muilla keinoilla. Opiskelijat vastasivat kyselyyn opiskelun yhteydessä. Palautetuista kyselykaavakkeista tein yhteenvedon eri tiedonlähteiden käyttömääristä. Sekä internetkartoituksen osalta että opiskelijakyselyyn pohjaten nousi aiheista esiin kehittämissideat, jotka esitellään työn lopussa.

3 SÄHKÖPOSTIKYSELY ALAN TOIMIJOILLE

Koska suuri osa toisen asteen koulutuksen yhteydessä jaettavasta tiedosta koskien bioanalytikon ammattia tulee joko joltain alalla toimivalta liitolta, koulutuksen tarjoajalta tai bioanalytikkoja rekrytoivalta yritykseltä, oli opiskelijakyselyn kattavuuden kannalta oleellista selvittää, alan eri toimijoiden tavat lähestyä nuoria. LABVETO-projektiin osallistuvat tahot kattavat melko hyvin liitto-, koulutus- ja työnantajapuolen sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Rajoitin sähköpostikyselyn koskemaan Metropolia Ammattikorkeakoulun, Suomen Bioanalytikkoliiton, HUSLABin, Vita Laboratoriot Oy:n sekä Medixin toimia. Sähköpostiviestissä pyydettiin kertomaan millä eri tavoilla kyseinen alan toimija on lähestynyt bioanalytikon ammattia harkitsevia nuoria viimeisen kahden vuoden aikana. Esimerkkeinä toiminnasta tarjottiin materiaalin lähettäminen lukioihin, messuilla toimiminen, infojen järjestäminen jne.

Sain vastauksen kaikilta viideltä alan toimijalta, Metropolian kysymyksiin vastasi sekä opintojen ohjaaja että Metropolian Viestintä, jonne koulutusohjelmista tiedottaminen on Metropolia-keskitetty. Vastaukset olivat hyvin erilaisia riippuen oliko kyseessä työnantaja, Bioanalytikkoliitto vai Metropolia Ammattikorkeakoulu. On ymmärrettävää, että Metropolian ja Bioanalytikkoliiton toimet alan markkinoimisessa nuorille ovat laajempia kuin työnantajapuolella toimivien Vita Laboratoriot Oy:n, HUSLABin ja Medix Laboratoriot Oy:n, sillä varsinkin Metropolian oma toiminta riippuu suoraan hakijoiden ja valmistuneiden määrästä.

Seuraavaan kappaleeseen kootut alan tunnettavuutta lisäävät toimet ovat koontia sähköpostivastauksista, jotka sain kyselyyn. Tiedot ovat perustettu sähköpostivastauksiin, ei virallisiin tietoihin siitä, mitä toimintaa eri alan toimijat ovat aiemman kahden vuoden sisällä tehneet. Kysymykset sähköpostissa olivat avoimia kysymyksiä ja vastaukset täysin vapaamuotoisia. Alan toimijoille lähetetty sähköpostiviesti on liitteenä (LIITE 1).

3.1 Sähköpostikyselyn vastaukset

Metropolia Ammattikorkeakoulu (entinen Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia) järjestää kerran vuodessa hakijan infon, jossa kerrotaan kaikista sosiaali- ja terveysalan tutkinnoista. Hakijan infosta tiedotetaan Helsingin, Espoon, Vantaan opetusvirastoihin sekä pääkaupunkiseudun ulkopuolisille kouluille, joiden kanssa Metropolialla on ollut yhteistyötä. Erilaisia messu- ja esittelytilaisuuksia oli kevätlukukauden aikana on noin 70 (yleisesittelyitä sosiaali- ja terveysalan koulutusohjelmista tai koko Metropolian toiminnasta). Esittelyjä järjestettiin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Studia-messuilla Metropolian osastolle tulleille opinto-ohjaajille jaettiin ns. opo-kasseja, joissa oli myös mainos järjestettävästä hakijan infosta. Eri oppilaitosten pyynnöstä voidaan järjestää myös alakohtainen esittely, joihin pyritään saamaan alan opiskelijoita kertomaan koulutusohjelmastaan. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian aikana opiskelijajärjestö Hamok järjesti oppilaitosvierailut. Metropolian lanseeraukseen, joka järjestettiin keväällä 2008, liittyvään opiskelijarekrytointikampanjaan kuuluivat ilmoitukset, messut, Metropolian internetsivut, ulkomainonta, televisiomainokset ja opiskelijavierailut. Uudenmaan alueen abiturientteja muistutetaan hakuajoista ja Metropolian koulutusohjelmista vuodenvaihteessa 2008-2009. Bioanalytiikan koulutusohjelmaa ei erikseen markkinoitu millään tavalla, sillä hakijoita kyseiseen koulutusohjelmaan on ollut riittävästi.

Suomen Bioanalyttikko ry on osallistunut Terve-Sos-messuille ja ChemBio-messuille. Alaa käsittelevää materiaalia on lähetetty tilaisuuksiin, joissa bioanalyttikon ammattia on esitelty. Suurin osa näistä tilaisuuksista on alan opiskelijoiden pitämiä esimerkiksi eri lukioissa. Opiskelijoiden järjestämien esittelytilaisuuksien lisäksi myös työpaikat ja alueyhdistykset ovat järjestäneet alaa esitteleviä tilaisuuksia. Ammattikorkeakoulujen käytettäväksi on lähetetty esitteitä ja lehtiä tilaisuuksiin, joissa bioanalytiikan koulutusohjelmaa esitellään.

HUS-rekrytoinnista ilmoitettiin Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiiriin järjestävän noin 50-70 messu- ja opiskelijatapahtumaa vuosittain. Näissä tapahtumissa kerrotaan kaikista HUS:n työpaikoista ja mahdollisesta uran luomisesta HUS:ssa. Lukioihin panostaminen on jäänyt vähemmälle, mutta esimerkiksi terveydenhuolto-oppilaitoksen kanssa on tehty yhteistyötä. Lehtimainontaa HUS:ssa on kohdistettu Suomen Lukiolaisten Liiton julkaisemiin Ysi ja Improbatur lehtiin ja erilaisiin oppilaitosjulkaisuihin. HUSLABissa on ollut muutamia peruskoululaisia tutustumassa työelämään (TET-jakso).

VITA Laboratorio on ollut osallisena Elinkeinoelämän keskusliiton käynnistämässä nuorille suunnatussa projektissa, johon kuuluu muun muassa internetsivusto, joka esittelee erilaisia ammatteja nuorille. Osoitteessa www.kunkoululoppuu.fi VITAn bioanalyttikko kertoo työstään videolla.

Medix Laboratoriot Oy on tehnyt yhteistyötä alan oppilaitosten kanssa, lähinnä Metropolian kanssa. Alalle pyrkiviä esimerkiksi lukiovaiheessa olevia opiskelijoita Medix ei ole lähestynyt, yhteistyö on alkanut vasta koulutusvaiheessa.

4 INTERNETKARTOITUS HAKUKONEILLA

Käytin internetkartoituksessa kolmea kansainvälistä internethakukonetta Googlea, Yahooa ja Alta Vistaa. Valitsin hakukoneet sen perusteella, että tutkimukset internethakukoneiden käytöstä osoittivat, että Google oli ylivoimaisesti käytetyin internethakukone. Vuonna 2006 Taloustutkimus Oy:n julkaisemassa tutkimuksessa jopa yhdeksän kymmenestä internetin käyttäjästä ilmoitti käyttävänsä hakukoneenaan Googlea (Taloussanomien 2006). Vaikka käyttäjäosuudet ovat varmasti jonkin verran tasoittuneet uusien hakukoneiden tullessa markkinoille, on Googlen käyttö ensisijaisena hakukoneena edelleen perusteltua. AltaVista oli ennen Googlen tuloa markkinoilla johtavin hakukone,

mutta menetti suuren osan käyttäjistään Googlle. Se on kuitenkin edelleen maailmanlaajuisesti erittäin käytetty hakukone. Suomalaiset internethaku sivut käyttävät usein hakukoneenaan jotain ulkomaalaista hakukonetta. Yagoon valitsin kolmanneksi hakukoneeksi internetkartoituksessa käytettäväksi siksi, että esimerkiksi Fonectan www.02.fi sivut käyttää hakukoneenaan Yahoota, kun Eniro taas käyttää Googlea.

Hakusanana oli *bioanalytikko*. Hakua ei ollut rajattu koskemaan pelkästään suomalaisia sivustoja, sillä oletusasetuksena hakukoneissa on tehdä haku kaikkialle internetiin. Käsittelin kunkin hakukoneen 20 ensimmäistä tulosta. Hakutuloksissa oli mukana myös sivuja, jotka eivät käsitelleet bioanalyttikon ammattia, kuten esimerkiksi työpaikkailmoituksia tai yhteystietoja. Poimin hakutuloksista mukaan vain ne sivut, jotka käsitelivät nimenomaan bioanalyttikon ammattia tai koulutusohjelmaa. Kolmen eri hakukoneen tuloksissa oli paljon samoja sivustoja ja yhteensä karsinnan jälkeen kuudestakymmenestä hakutuloksesta ammattia käsitteleviä 28 eri hakutulosta. Osa näistä sivuista oli saman sivuston eri osia, joita käsitelen sekä opiskelijakyselyssä että seuraavassa kappaleessa yhtenä muuttujana. Kappaleessa 4.2 käsitellään lyhyesti sivujen sisältöjä. Hakutulostaulukot ovat liitteenä (LIITE 2).

4.1 Bioanalyttikon ammattia tai koulutusohjelmaa käsittelevät internetsivut

Hakutuloksen joukossa oli ammattikorkeakoulujen sivustoista Oulun seudun ammattikorkeakoulun, Pirkanmaan ammattikorkeakoulun, Metropolia Ammattikorkeakoulun, Savonia-ammattikorkeakoulun, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun ja vanhat Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian sivut. Turun ammattikorkeakoulun sivut olivat linkkinä muun muassa Suomen Bioanalyttikkoliiton kotisivuilla. Hakutulokset olivat joko suoraan koulutusohjelman esittelysivut tai kyseisen ammattikorkeakoulun koulutusohjelmaesittelyyn pääsi linkin kautta. (Metropolia 2008, Oulun seudun ammattikorkeakoulu 2008, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu 2008, Turun ammattikorkeakoulu 2008, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2008, Savonia-ammattikorkeakoulu 2008).

Ammattikorkeakoulujen sivut ovat hyvin samankaltaisia. Sivuilla käsitellään bioanalyttikon työpaikkoja, työnkuvaa, koulutuksen sisältöä ja bioanalyttikolta vaadittavia piirteitä. Suurimmassa osassa ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmaesittelyä mainitaan tulevina työpaikkoina terveyskeskusten ja sairaaloiden laboratoriot, tutkimuslaboratoriot ja terveydenhuoltoalan kaupalliset yritykset. Bioanalyttikon työtehtäviksi mainitaan asiakaspalvelu ja näytteenotto, laboratoriotutkimusten suorittaminen, laboratoriopalve-

luiden laadunhallinta ja kehittäminen. Työn kerrotaan vaativan muun muassa kädentaitoja, visuaalista hahmottamista, tarkkuutta ja huolellisuutta (Metropolia 2008, Oulun seudun ammattikorkeakoulu 2008, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu 2008, Turun ammattikorkeakoulu 2008, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2008, Savonia-ammattikorkeakoulu 2008).

Bioanalytiikan erikoisalot mainitaan vain Pirkanmaan ammattikorkeakoulun sivuilla, muilla ammattikorkeakouluilla ne tulevat esille opetussuunnitelmissa, joihin pääsee linkin kautta. Turun ammattikorkeakoulun ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun sivuilla on linkit, joista pääsee lukemaan valmistuneen bioanalyytikon ajatuksia alasta. Vain Turun AMK:n sivuilla mainitaan bioanalytikkojen erinomainen työllisyystilanne. Savonia-ammattikorkeakoulun koulutusohjelman esittely ei sisällä erillistä osuutta, joka kertoisi bioanalyytikon ammatista, vaan sivuilla esitellään opintosuunnitelma vuosittain ja kurssikohtaisesti (Metropolia 2008, Oulun seudun ammattikorkeakoulu 2008, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu 2008, Turun ammattikorkeakoulu 2008, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2008, Savonia-ammattikorkeakoulu 2008).

Suomen Bioanalytikkoliitto ry:n sivut olivat jokaisella kolmella hakukoneella kahden ensimmäisen hakutuloksen joukossa. Sivut kertovat kattavasti bioanalyytikon ammatista ja työtehtävistä, koulutuksesta, bioanalytiikan erikoisaloista, erityispätevyysjärjestelmästä, ammattietiikasta sekä erilaisista jäsenpalveluista. Sivuilta löytyy muun muassa linkkisivu, josta löytyy alaan liittyvien suomalaisten ja kansainvälisten liittojen ja järjestöjen sivuja. Bioanalyytikon ydintehtävät käydään läpi preanalytiikan, analytiikan ja postanalytiikan kautta huomattavasti tarkemmin kuin muilla ammattia käsittelevillä sivuilla. Erikoisalot esitellään kukin omana sivunaan. Koulutusta käsittelevässä osuudessa on kaikkien edellä mainittujen ammattikorkeakoulujen sivujen linkit sekä myös Yrkeshögskolan Novian ruotsinkielisen bioanalytiikan koulutusohjelman linkki (Suomen Bioanalytikkoliitto Ry 2008).

Hakutuloksissa oli SPR:n Veripalvelun bioanalyytikon kertomus veripalvelun tuotantolaboratoriossa työskentelystä. Sivulla kerrotaan bioanalyytikon työstä veripalvelun tuotantolaboratoriossa, tutkimuksista, laaduntarkkailusta ja työilmapiiristä. (Veripalvelu 2006)

Työvoimatoimiston Ammattinetti sivuilla on bioanalyytikon haastattelu, jossa kerrotaan ammatista esimerkki yhden bioanalyytikon kokemukseen perustuen. Bioanalytikko

kertoo työstään aina näytteenotosta analyysivaiheeseen ja tulosten tulkintaan kansantajuisesti ja monipuolisesti. Sivulla kuvaillaan suurta osaa bioanalyytikon työpäivään kuuluvista tehtävistä, alan kehitystä ja myös kyseisen bioanalyytikon kokemuksia omasta työstään (MOL 2003).

Työministeriön Professionaali sivuilla esitellään bioanalyytikon ammattia työn tavoitteiden ja merkityksen kautta, kerrotaan työtehtävistä ja työpaikoista sekä koulutuksesta, palkkauksesta, toimeentulosta ja työllisyysnäköyksiä sekä alalla toimimiseen laissa säädetyt asetukset. Sivulla on myös linkkilista, josta löytyy Suomen Bioanalytikkoliiton, Tehyn, Kunnallisen työmarkkinalaitoksen, Terveyspalvelujen Työnantajaliiton ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja Stakesin sivut (Työministeriö 2008).

Opintoluotsi.fi sivuilla ja Opetushallituksen Koulutusnetti sivuilla kerrotaan bioanalytiikan koulutusohjelmasta. Ammattia kuvataan suppeasti ja kutakuinkin samalla tavalla kuin eri ammattikorkeakoulujen sivuilla. Sivulla käsitellään työnkuvaa ja työpaikkoja. Opintoluotsi.fi sivulla on linkki Koulutusnettiin. Molemmat sivut sisältävät paljon uravalintaa koskevaa tietoa ja bioanalyytikon ammatti on vain yksi monista vaihtoehdoista (Opetusministeriö 2008, Opetushallitus 2007).

Wikipediassa on lyhyt kuvaus ammatista ja linkit Suomen Bioanalytikkoliiton, Opintoluotsin ja Työvoimatoimiston ammattikuvaussivuille (Wikipedia 2008).

Pirkanmaan ammattikorkeakoulun sivuilla ja Kunkoululoppuu.fi sivuilla on bioanalyytikon ammattia esittelevät lyhyet videot (Pirkanmaan ammattikorkeakoulu 2008, Kunkoululoppuu.fi 2008).

Hakutuloksissa oli paljon myös eri keskustelupalstoilla bioanalyytikon ammattia käsitteleviä viestisarjoja, joissa oli huomattavan paljon kyseenalaista informaatiota ammatista (Suomi24 2006, Pakkotoisto.com 2003).

4.2 Pohdintaa internetlähteistä

Kokonaisuudessaan, kun kaikki hakutuloksissa olleet internetlähteet kävi läpi, bioanalyytikon ammatista sai suhteellisen hyvän kuvan. Alasta kerrottiin monesta eri näkökulmasta ja jossain määrin myös erityisalojen kannalta. Kaiken kaikkiaan parhaimmat

tiedot saivat bioanalyytikon haastatteluista (SPR, MOL), joissa alan työntekijä kertoi omasta työstään ja esimerkiksi tavanomaisesta työpäivästä. Tällä tavalla ne erilaiset asiat, jotka kuuluvat bioanalyytikon työnkuvaan konkretisoituvat hyvin myös maallikolle. Ilman näitä kahta haastattelua sekä Pirkanmaan AMK:n ja Kunkoululoppuu.fi sivuilla olevia lyhyitä videopätkiä internetistä löytynyt tieto olisi jäänyt hyvin paljon samantoistamiseksi. Kenties ei olisi huono idea pitää huoli siitä, että internetistä löytyisi jokaiselta erikoisalalta edes yhden bioanalyytikon/laboratoriohoitajan kertomus työpäivästään tai työnkuvastaan.

Osassa internetlähteitä ei selkeästi ollut kovinkaan tarkkaan mietitty, millainen on kohdeyleisö, joka sivulta etsii tietoa. Metropolian koulutusohjelmaesittely on hyvä esimerkki tästä. Vaikka sivuilla kuvataan kutakuinkin samalla tavalla ammattia kuin muillakin ammattikorkeakoulujen sivuilla, lopputulos on konkreettisen tiedon kannalta laiha. Bioanalyytikon taitoihin kuuluvat sivujen mukaan asiakaspalvelutehtävät, menetelmäosaaminen ja informaatioteknologiaosaaminen (Metropolia 2009). Epäilen vahvasti, että sivujen tapa kuvailla ammattia kertoisi alasta kiinnostuneelle mitään muuta kuin, että kuulostaapa se hienolta. Menetelmäosaaminen ja informaatioteknologiaosaaminen ovat laajoja ja hämäriä käsitteitä kaikille, jotka eivät opiskelun tai työn kautta tiedä, mitä niillä tässä tilanteessa tarkoitetaan. Toisaalta, vaikka Bioanalytyikkoliiton sivut ovat erittäin informatiiviset, on sisältö melko raskasta luettavaa, mikäli kohdeyleisönä pidetään näillä sivuilla alaa harkitsevia nuoria.

Olisin olettanut, että bioanalytiikan erikoisaloista olisi ollut sivuilla enemmän tietoa. Suomen Bioanalytyikkoliiton sivuilla aloista on esittelyt, mutta ammattikorkeakouluista vain Pirkanmaan sivuilla näkee erikoisaloista maininnan, muilla sivuilla joutuu etsimään tämän opetussuunnitelmaan siroteltuna. Kertomalla erikoisaloista, näyttöotto yhtenä näistä, saataisiin jaettavaan tietoon enemmän todellisuutta. Kerrottaisiin sitä, mistä bioanalyytikon työ todellisuudessa koostuu. Suurin osa hakutuloksissa olleista sivuista kertoo todella lyhyesti ja pintapuolisesti ammatista. Näihin lukeutuvat kaikki ammattikorkeakoulujen sivut (lukuun ottamatta ehkä Oulun seudun ammattikorkeakoulun sivuja) sekä Opintoluotsi, Koulutusnetti ja Wikipedia. Tavallaan on ymmärrettävää, että pyritään pitäytymään lyhyissä, ytimekkäissä kuvailuissa, mutta lisäksi vaadittaisiin vähintään linkit lähteisiin, joista saisi syvällisempää tietoa. Linkki edes Bioanalytyikkoliiton sivulle parantaisi asiaa huomattavasti.

5 OPISKELIJAKYSELY

Opiskelijakysely toteutettiin viikoilla 49 ja 50. Opiskelijat täyttivät kaavakkeet oman ryhmän tunnilla ja palauttivat sen omalla ilmoitustaulullaan olevaan kuoreen. Kaikkiin kysymyksiin vastattiin nimettömänä. Alkuperäisessä suunnitelmassa oli, että kyselyyn vastaisi myös ryhmä SB08K2, joka on aikuisopiskelijaryhmä. Huonon aikataulun ja tiedottamisen takia ryhmästä vain kolme vastasi kyselyyn, joten koska aikuisopiskelijaryhmän vastaukset olisivat tuoneet kokonaan toisen näkökulman tiedon hankintaan, päätin rajata nämä kolme vastausta työstä pois ja keskittyä vain ryhmiin SB08K1 ja SB08S1. Ryhmissä opiskelee yhteensä 68 oppilasta, joista 43 vastasi kyselyyn (vastausprosentti 63,2). Jokainen vastausvaihtoehto käsiteltiin omana muuttujana. Käytin SPSS for Windows 17.0-ohjelmaa ja kaavioiden tekemiseen Excel-ohjelmaa. Frekvenssitaulukot vastauksista ovat liitteenä (LIITE 3).

5.1 Opiskelijakyselykaavakkeen laatiminen

Sähköpostikyselyn ja internetkartoituksen pohjalta laadin opiskelijoille kyselykaavakkeen siitä, mitä tiedonlähteitä kukin opiskelija oli käyttänyt harkitessaan bioanalytiikan koulutusohjelmaa. Internetissä tapahtuva tiedonhaku oli omana osionaan kyselylomakkeessa. Muut osiot olivat toisen asteen koulutuksen yhteydessä jaettu tieto, messut, mainonta ja työelämä sekä tiedonhakua koskevat avoimet kysymykset. Kyselylomake on liitteenä (LIITE 4).

Internetiä koskevaan osuuteen valitsin muuttujiksi ne internetsivut, jotka kolmella hakukoneella suoritetussa kartoituksessa olivat bioanalytiikan ammattia käsittelevien 28 hakutuloksen joukossa. Näissä 28 hakutuloksessa oli saman sivuston eri osia, jotka on yhdistetty yhdeksi muuttujaksi kyselykaavakkeessa. Internetiä koskevia muuttujia kyselylomakkeeseen tuli yhteensä 22. Ne sisälsivät hakutuloksissa esille tulleet ammattikorkeakoulujen internetsivut, ammattiliittojen sivut, työnantajien sivut sekä koulutus-, työnhaku- ja muut internetsivut. Eri keskustelupalstat on kyselykaavakkeessa käsitelty yhtenä muuttujana ja lisäksi työnantajien internetsivuihin lisäsin sähköpostikyselyyn vastanneiden HUSLABin, Medix Laboratoriot Oy:n ja Vita Laboratorio Oy:n internetsivut. Sähköpostikyselyssä Vita Laboratorio Oy ilmoitti olleensa mukana Kunkoululoppuu.fi-sivujen tekemisessä, joten lisäsin sivut myös opiskelijakyselyyn.

Metropolia Ammattikorkeakoulun, Suomen Bioanalytikkoliiton, HUSLABin, Vita Laboratoriot Oy:n sekä Medix Laboratoriot Oy:n sähköpostivastausten perusteella laadittiin kyselykaavakkeeseen toisen asteen koulutuksen yhteydessä sekä messuilla, mainonnan kautta ja työelämästä saatua tietoa koskevat osiot. Eri toimijat ilmoittivat suuren määrän eri tapoja, joilla ovat mainostaneet bioanalytikon ammattia. Kyselylomakkeessa muuttujat muodostettiin eri informaation jakotapojen perusteella, ei yksittäisen toimijan eri tekoja listaten. Esimerkiksi muun muassa Suomen Bioanalytikkoliitto ry ilmoitti lähettävänsä materiaalia oppilaitoksiin, jolloin muuttuja käsittelee kirjallisen materiaalin saamista toisen asteen koulutuksen yhteydessä.

Toisen asteen koulutuksen kautta saatu tieto koski opinnonohjaajalta eri muodoissa saatua tietoa, oppilaitoksessa pidettyjä ammattia esitteleviä tilaisuuksia ja TET-jaksolla saatua informaatiota alasta. Messut, mainonta- ja työelämäosuus sisälsi Metropolian Hakijan infon, koulutusmessut, ulko- ja suoramainonnan sekä työpaikan tai ystävien kautta saadun informaation. Näissä osioissa oli yhteensä 13 muuttujaa.

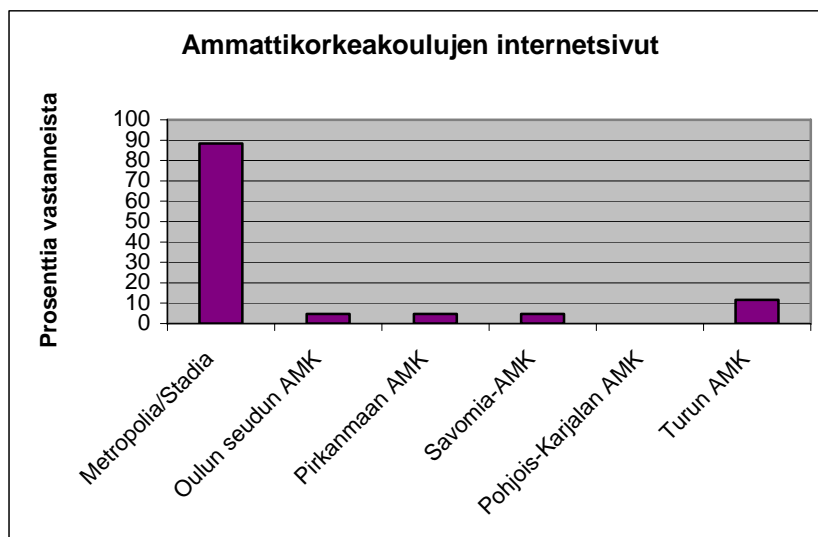
Avoimia kysymyksiä kaavakkeessa oli kolme, joista yksi koski itse opiskelijakyselyä. Muissa kysymyksissä kysyttiin ensisijaista tiedonlähdettä koulutusohjelmasta ja sitä, mistä kyseinen opiskelija oli kuullut bioanalytikon ammatista ensimmäisen kerran. Lisäksi kaavakkeessa oli kaksi kysymystä, joista toinen koski saatavilla olevan tiedon määrän riittävyyttä ja toinen saadun tiedon paikkansapitävyyttä opiskelijan nykyisten kokemusten perusteella.

Koska opiskelijakyselyn tarkoituksena oli kartoittaa niitä lähteitä, joita bioanalytiikkaa nykyään opiskelevat käyttivät ennen hakupäätöstään, käsiteltiin kaikki eri informaation hankintakeinot erillisinä muuttujina. Niitä oli koko kaavakkeessa, avoimien kysymysten ja mielipidekysymysten lisäksi, siis 35. Opiskelijaa pyydettiin rastittamaan ne muuttujat, joita oli käyttänyt tiedonhaussa. Tuloksia tarkastellessa on hyvä pitää mielessä, että jokainen muuttuja on nominaalimuuttuja, eikä mitään pidemmälle vietyjä tilastollisia päätelmiä aineistosta voi tehdä. Tulokset ilmoittavat yksinkertaisesti kuinka monta prosenttia vastanneista ilmoitti käyttäneensä kutakin tiedonlähdettä eikä esimerkiksi se, että vastaaja käytti Suomen Bioanalytikkoliiton internetsivuja vähennä sitä mahdollisuutta, että vastannut olisi käyttänyt Tehyn sivuja, vaan hän on saattanut käyttää molempia sivuja. Muuttujat eivät ole toisistaan riippuvia, vaikka havainnollistamiseksi tietyt samankaltaiset muuttujat onkin koottu samaan kuvaajaan.

5.2 Opiskelijakyselyn tulosten yhteenveto

5.2.1 Internetistä saatu tieto bioanalyytikon ammatista

Vain 7,0 % vastanneista ei käyttänyt internetiä ollenkaan etsiessään tietoa bioanalyytikon ammatista ennen hakupäätöstä. 88,4 % vastanneista opiskelijoista käytti Metropolia AMK:n/ Helsingin AMK Stadian internetsivuja tiedon etsimiseen ja 11,6 % vastanneista käytti kyseisiä sivuja ainoana tiedonlähteenään ammatista. Sivut olivat eniten käytetty tiedonlähde vastaajien keskuudessa. Oulun seudun Ammattikorkeakoulun, Pirkanmaan ammattikorkeakoulun ja Savonia-ammattikorkeakoulun sivuilla kävi kullakin 4,7 % vastanneista ja Turun ammattikorkeakoulun sivuilla 11,6 %. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun sivuja ei käyttänyt yksikään vastanneista.

KUVIO 1. Ammattikorkeakoulujen internetsivujen käyttö informaatiolähteenä bioanalyytikon ammatista (N=43).

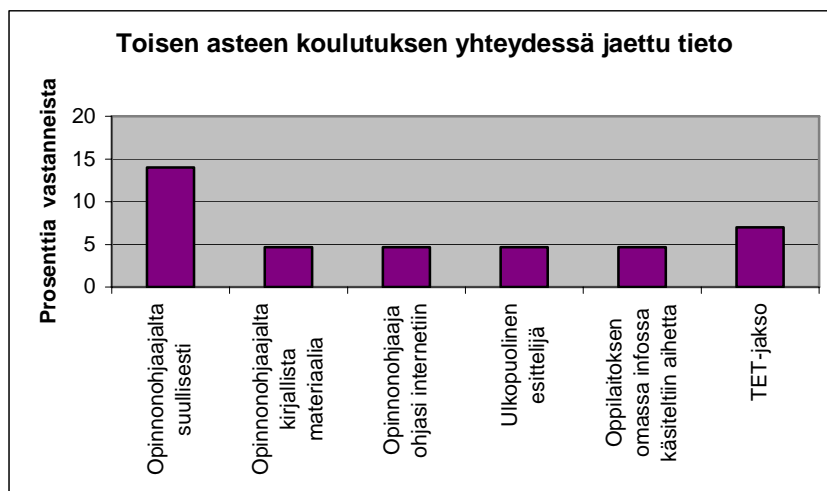
Liittojen sivuja käytti 32,6 % vastanneista. Kaikki näistä 32,6 %:sta käyttivät Suomen Bioanalytikkoliiton sivuja ja yksi lisäksi Tehyn sivuja. Bioanalytikkoliiton sivut olivat kyselyssä neljänneksi käytetyimmät.

20,8 % vastanneista käytti jotain työnantajien tarjoamia internetsivuja, näistä 11,6 % käytti HUSLABin sivuja, 4,6 % SPR:n Veripalvelun sivuja, 2,3 % Medix Laboratoriot Oy:n sivuja ja 2,3 % sekä HUSLABin että SPR:n sivuja. Vita Laboratoriot Oy:n sivuja ei kukaan vastaajista ilmoittanut käyttäneensä.

Työvoimatoimiston MOL-sivuja käytti 44,2 % vastanneista ja ne olivat toiseksi käytetyin tiedonlähde Metropolia AMK:n/ Helsingin AMK Stadian sivujen jälkeen. Opintoluotsi.fi sivuja käytti 18,6 %, Koulutusnetti.fi sivuja 14,0 % ja Professionaali portaalia 2,3 %. Eri keskustelupalstoja, esimerkiksi Suomi24 sivuja ilmoitti käyttäneensä 18,6 % tiedon hankkimiseen. Hieman kyseenalaisesta sisällöstään huolimatta olivat keskustelupalstat, Opintoluotsi.fi sivujen kanssa, viidenneksi käytetyin tiedonlähde oppilaskyselyssä. Wikipediaa ja muita internetsivuja ilmoitti käyttäneensä 2,3 % kutakin. Muiksi internetsivuiksi ilmoitettiin eri yliopistojen sivut. Kunkoululoppuu.fi sivuja ei kukaan vastanneista kertonut käyttäneensä.

5.2.2 Toisen asteen koulutuksen yhteydessä jaettu tieto bioanalyytikon ammatista

Vastanneista 27,9 % sai yhdellä tai useammalla tavalla tietoa bioanalyytikon ammatista toisen asteen koulutuksen yhteydessä. Opinnohjaaja oli kertonut bioanalyytikon ammatista suullisesti 14,0 %:lle, kirjallisesti 4,7 %:lle ja oli ohjannut 4,7 %:a vastanneista hakemaan tietoa internetistä. Oppilaitoksessa oli vierailut ulkopuolinen bioanalyytikon ammattia esittelevä henkilö 4,7 %:lla vastanneista ja oppilaitoksen omassa infossa ammattia oli käsitelty myös 4,7 %:lla vastanneista. Hieman yllättäen 7,0 % vastanneista oli saanut tietoa jossain omaan koulutukseen liittyvässä työharjoittelu- tai TET-jaksolla. Muilla tavoilla toisen asteen koulutuksen yhteydessä, ilmoitti 9,3 % vastanneista saaneensa tietoa bioanalyytikon ammatista.

KUVIO 2. Bioanalyytikon ammattia koskevan tiedon jakamisen muodot toisen asteen koulutuksen yhteydessä ja prosenttiosuudet vastanneista, jotka ovat kyseisellä tavalla saaneet informaatiota (N=43).

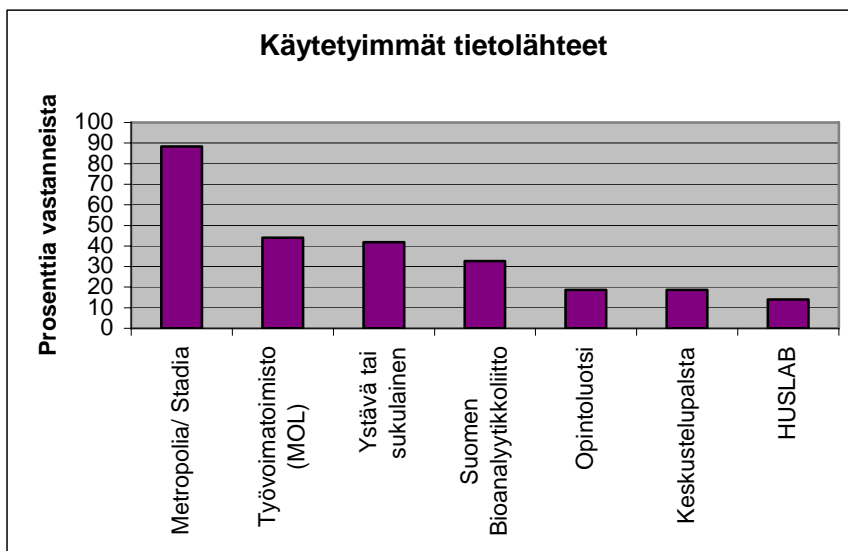
5.2.3 Messuilla, mainonnan tai työelämän kautta saatu tieto bioanalyytikon ammatista

Kukaan vastanneista ei ollut käynyt Metropolia Ammattikorkeakoulun omassa abi-infossa (Hakijan info) tai saanut suoramainonnan kautta tietoa bioanalyytikon ammatista. Koulutusmessuilla, kuten esimerkiksi Studia-messut, ilmoitti 7,0 % saaneensa tietoa ammatista ja ulkomainonnan kautta 2,3 %.

Entisen työpaikan kautta alasta sai informaatiota 9,3 % ja ystävän, sukulaisen tai tuttavän kautta 41,9 % kyselyyn vastanneista. Ystävä, tuttava tai sukulainen on kyselyssä kolmanneksi käytetyin tiedonlähde.

5.2.4 Käytetyimmät tiedonlähteet, tiedon riittävyys ja paikkansapitävyys

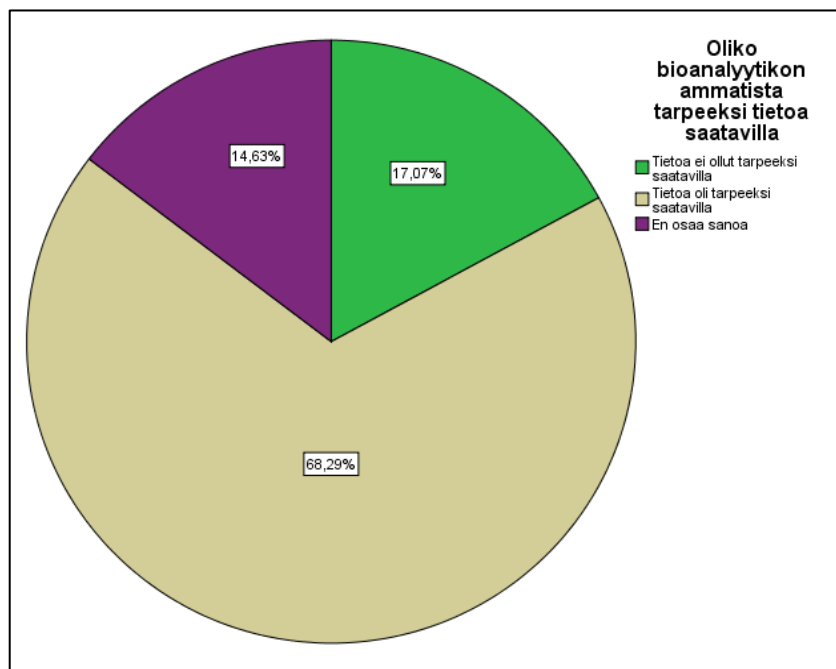
Viisi käytetyintä tiedonlähdettä opiskelijakyselyssä oli Metropolia AMK:n/ Helsingin AMK Stadian internetsivut, toiseksi käytetyin lähde oli Työvoimatoimiston internetsivut, kolmanneksi opiskelijan ystävät, tuttavat tai sukulaiset, neljänneksi Suomen Bioanalytikkoliiton internetsivut ja viidenneksi käytetyin lähde oli Opintoluotsi.fi ja erilaiset keskustelupalstat internetissä.

KUVIO 3. Opiskelijakyselyssä esiin tulleet käytetyimmät tiedonlähteet koskien bioanalyytikon ammattia (N=43).

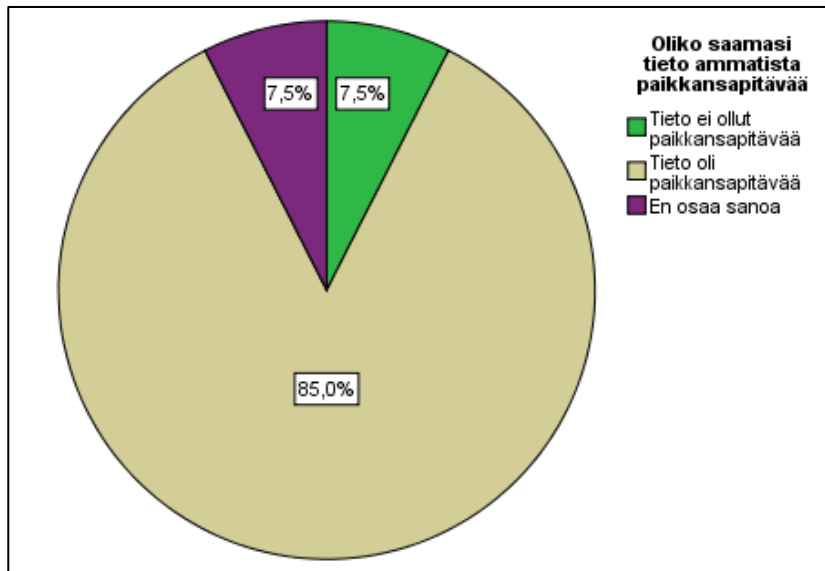
Tiedonlähteiden käytön kartoituksen lisäksi opiskelijakyselyssä oli kysymykset koskien sitä, oliko tietoa ammatista ja koulutusohjelmasta tarpeeksi saatavilla ja oliko heidän nykyisten kokemusten perusteella (kun osa oli opiskellut koulutusohjelmassa noin puoli vuotta ja osa noin vuoden) tieto, mitä he löysivät ennen hakupäätöstään paikkansa pitävää.

68,3 % vastanneista oli sitä mieltä, että tietoa ammatista oli riittävästi saatavilla. 17,1 % oli sitä mieltä, että tietoa ei ollut riittävästi saatavilla ja 14,6 % vastasi, ettei osaa sanoa. Kaksi 43:sta vastaajasta kaksi jätti vastaamatta kysymykseen.

KUVIO 4. Informaation riittävyys (N=41).

Tietoja, jotka bioanalyytikon ammatista jaettiin piti paikkansa pitävinä 85,0 % vastanneista, 7,5 % ei osannut sanoa ja 7,5 % koki ettei tiedot ammatista pitäneet paikkansa. Jatkokysymyksenä siihen, miksi ei opiskelija pitänyt saamiaan tietoja paikkansa pitävinä oli kaikilla 7,5 % saman sisältöinen vastaus; ammatista ei ollut kerrottu kaikkea siihen kuuluvaa ja tarpeeksi monipuolisesti. Kolme vastauskaavakkeen palauttaneista ei vastannut kysymykseen.

KUVIO 5. Saadun informaation paikkansapitävyys (N=40).

5.2.5 Ensisijainen tiedonlähde ja ensimmäinen kontakti alaan

Avoimina kysymyksinä opiskelijakyselyssä oli kysymykset koskien sitä, mitä opiskelija piti ensisijaisena tiedonlähteenään ennen kuin haki alan koulutukseen ja mistä opiskelija kuuli ensimmäisen kerran bioanalyytikon ammatista.

Vastaajista 85,0 % ilmoittaa yhdeksi ensisijaiseksi tiedonlähteekseen internetin ja näistä 35,0% ilmoittaa käyttäneensä Metropolia AMK:n/ Helsingin AMK Stadian internetsivuja ensisijaisena tiedonlähteenään. 17,5 % vastanneista käytti joko Metropolian hakijan opasta tai muuta hakuopasta. Internetissä lähteiksi Metropolia AMK:n/ Helsingin AMK Stadian sivujen lisäksi ilmoitettiin muiden ammattikorkeakoulujen internetsivuja 7,5 %. Vastanneista 4,7 % ilmoitti käyttäneensä internetissä MOLin sivuja ja 4,7% oli käyttänyt Koulutusnettiä. Bioanalyytikko/laboratoriohoitaja oli ensisijaisena tiedonlähteenä 7,5 %:lle vastanneista. Yksi vastaajista ilmoitti, ettei ollut käyttänyt mitään tiedonlähteitä ja kolme vastausta puuttui.

30,7 % kuuli tai luki ammatista ensimmäisen kerran vasta kun oli päättänyt hakea kouluun, selatessaan koulutustarjontaa. 28,2 % luki alasta ensimmäisen kerran internetistä. 28,2 % ystävältä, tuttuvalta, tai sukulaiselta. 7,7 % Metropolian hakijan oppaasta. 10,3 % lukiossa tai muussa toisen asteen koulussa. 5,1 % työpaikalta tai työharjoittelupaikalta, 10,3 % tiesi laboratoriohoitajan, mutta bioanalyytikon nimike oli uusi. 2,6 % sai kuulla ammatista työvoimatoimiston opiskelijaneuvojalta. Viisi ei vastannut kysymyseen.

6 POHDINTAA

Työn edetessä selvisi, että melkoinen määrä eri toimia bioanalyytikon ammatin tunnetavuuden lisäämiseksi on jo tehty ja tehdään edelleen. Alan toimijoilta olisin odottanut vielä vahvempaa panosta asian puolesta, sillä nykypäivänä bioanalyytikon ammatin tuntemattomuus on ongelma, joka tulee vaikuttamaan suoraan kaikkiin alalla toimiviin tahoihin. Ehkä nimenomaan tähän on nyt herätty ja esimerkiksi LABVETO-projekti antaa uutta voimaa yhteiseen työhön. Ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin siirtymiseen liittyvä ohjaus on opinnonohjaajien mukaan vielä lapsenkengissä, eikä lakisääteistä toimintaa. Kenties tästä syystä toiminta on niin hajanaista. Jossain määrin tuli myös se kuva, että toisen asteen koulutuksen yhteydessä jaettava tieto ammatista on hyvin pitkälti sen varassa, miten kukin oppilaitos on kiinnostunut kertomaan asiasta. Se, että esimerkiksi Bioanalytikkoliitto tarjoaa kyllä tietoa ja materiaalia toisen asteen kouluihin, mutta vain pyydettyä, vaikuttaa melko tehottomalta. Ongelmaa on ilmeisesti kuitenkin hankala ratkaista, jos lainsäädäntöä oppilaan ohjaamiseen tässä vaiheessa ei ole.

Internet toimii, myös oppilaskyselyn tulosten pohjalta, melko suurelta osalta koulutusohjelmaan hakeutuvien tiedonlähteenä. Se että 85 % opiskelijakyselyyn vastanneista ilmoitti internetin ensisijaiseksi tiedonlähteeksi ei ole yllättävää, mutta tuloksen perusteella voi ajatella sen tiedon merkittävyyttä, mitä internetistä löytyy. Myös tiedon hankalahko kerääminen eri internetsivuilta vaati paljon työtä ja koettelee varmasti hakijoiden kärsivällisyyttä. Kuitenkin niinkin moni kuin 68,3% vastanneista oli sitä mieltä, että tietoa ammatista oli riittävästi saatavilla. Syynä saattaa tosin olla se, että moni hakija tyytyy melko pintapuoliseen tietoon ammatista ennen hakupäätöstään. Internetlähteistä sai kokonaisuudessaan melko hyvän kuvan siitä, mitä bioanalytikko työkseen tekee, mutta se vaati lukemattomien sivujen läpikäymisen.

Koska suurin osa opiskelijakyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että tietoa bioanalyytikon ammatista oli riittävästi saatavilla ja että tieto pääpiirteissään oli paikkansapitävää. Ei tiedotuspuolen ongelmia voida yksin syyttää siitä, että ammatille ei ole saatu riittävästi tunnettavuutta. Kenties kohdeyleisö on ollut vain liian suppea, tiedon jaon kohdistuessa lähinnä alaa harkitseviin, jolloin asiakaspuoli on jäänyt kokonaisuudessaan unohduksiin. Työtä tehdessä heräsi kysymyksiä siitä, että onko koulutuksen tasossa tai tavassa opettaa jonkinlainen ongelma, kun valmistuneita ja alalle jääviä ei ole tarpeeksi? Jos opiskelija on suorittanut koulutuksen loppuun ja siitä huolimatta kokee, että alan vaihto on parempi vaihtoehto kuin alalle jääminen, täytyy saatujen kokemusten olla melko negatiivisia. Yksin aloituspaikkojen vähyyttä ei voi syyttää työvoimapulasta, jos halu muille aloille säilyy valmistumisesta huolimatta. Myös arvostuksen puute tuntuisi olevan suuri ongelma alalla, jo siitäkin näkökulmasta, että opiskelija, joka on opiskellut bioanalyttikoksi ei voi edes käyttää omaa ”nimeään”, vaan on automaattisesti laboratoriohoitaja lain silmissä. Onko syynä se, että asioista päättävät tahot eivät ole huomanneet, että laboratoriohoitajia ei valmistu mistään koulusta enää ja että bioanalyttikko ei ole mikään ”ylimääräinen” ammattikunta laboratoriohoitajien vieressä?

Kaiken kaikkiaan työssä ilmeni paljon positiivisia asioita, kuten esimerkiksi se, että kuitenkin melkein 28% vastanneista oli tiedonjaon sirpaleisuudesta huolimatta saanut tietoa ammatista toisen asteen koulutuksen yhteydessä ja se, että tieto, jota he ammatista olivat löytäneet oli suurimman osan mielestä paikkansapitävää. Paljon on ilmeisesti tehty oikein, mutta paljon on vielä parantamisen varaa ja koko alaa koskevia ongelmia ratkottavaksi.

7 TYÖPROSESSIN SEKÄ TULOSTEN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTIA

Alkuperäiseen kehittämistehtävän suunnitelmaan nousi eri työvaiheiden pohjalta koko prosessin ajan uusia kysymyksiä, joihin piti etsiä vastaukset. Tarkoituksena oli, että kehittämistehtävästä tuli riittävän kattava, jotta siinä tulee esiin riittävästi tarkistettua informaatiota ja tuloksia, että työstä olisi aitoa hyötyä tulevassa toiminnan suunnittelussa. Kuitenkin, niin kuin aina tämän kaltaisissa töissä tuntuu, että uusia bioanalyttikon ammattiin liittyviä kysymyksiä nousi enemmän esiin kuin niihin vastattiin. Olisi ollut esimerkiksi mielenkiintoista ottaa selvää, mistä opiskelijoiden keskeyttämiset ja halu vaihtaa alaa vielä valmistumisen jälkeenkin johtuu. Raja on kuitenkin vedettävä johonkin ja kysymys ei oikeastaan liity tämän työn kysymyksenasetteluun, vaikka kysymys työpro-

sessissa esiin nousikin. Kaiken kaikkiaan kehittämistehtävä vastasi laajemmin kuin alkuperäisessä suunnitelmassa oli tarkoitus tiedottamiseen liittyviin kysymyksiin.

Jo kehittämistehtävän alkuvaiheilla oli selvää, että yksi opiskelijakyselyn tulosten luotettavuuteen vaikuttava tekijä oli se, että opiskelijoita pyydettiin vastaamaan kysymyksiin, jotka koskivat mahdollisesti jopa yli vuosi sitten tapahtuneita tiedonhakatapoja. Opiskelijakyselyn saatekirjeessä tämä otettiin huomioon ja opiskelijoita pyydettiin vastaamaan parhaan muistikuvansa perusteella siihen, mitä lähteitä olivat käyttäneet. Varsinkin internetin käyttöä koskevassa osuudessa tämä epävarmuustekijä on olemassa. On vaikea muistaa mitä kaikkia sivuja vuosi sitten on internetissä selannut. Tulosten voidaan ajatella toisaalta myös kuvaavan sitä, mitkä tiedonlähteet internetistä jäivät parhaiten mieleen.

Työprosessissa selkeitä virheitä oli se, että aikuisopiskelijaryhmälle ei huonon tiedotuksen ja aikataulun takia jäänyt juurikaan aikaa palauttaa kysymyslomakkeita. Koska vastauksia tuli niin vähän, en ottanut ryhmän vastauksia mukaan työhön, rajaten kyselyn koskemaan vain kahta ryhmää. Työn tulosten luotettavuuteen tämä ei vaikuta, mutta kenties vastaukset olisivat olleet monipuolisemmat, mikäli aikuisopiskelijaryhmän vastaukset olisivat olleet mukana.

Koska työ oli hyvin paljon internetin eri sivujen tutkimista ja arviointia, oli työprosessi melko itsenäinen. Sain apua Raija Lahdenperältä ja Riitta Lumpeelta, jotka toimivat ohjaajina tässä työssä lähinnä suunnitteluvaiheessa ja työn rajausta koskevissa kysymyksissä. Yhteistyö toimi hyvin ja heidän kauttaan sain kontaktit työelämän ja Metropolian henkilöihin, jotka auttoivat minua lähdemateriaalin löytämisessä. Myös työn edetessä nousseissa ongelmakohdissa ja kysymyksissä apua oli hyvin saatavilla. Työn aikataulu viivästyi osittain sen takia, että aihepiiri laajeni ja toisaalta sen takia, että päätökset siitä, mistä näkökulmasta uusia kysymyksiä lähestytään muuttui jonkin verran matkan varrella.

Kehitystehtävä vastasi melko hyvin sille asetettuihin tavoitteisiin ja on hyvä yleiskartoitus bioanalyytikon ammattiin liittyvästä tiedottamisesta tämän hetkisessä tilanteessa. Esiin tulleita tietoja ja niiden eri osa-alueita voi käyttää tiedottamisen tehostamiseen liittyvässä työssä.

8 KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Internetkartoituksessa kävi ilmi, että eniten tietoa bioanalyytikon ammatista löytyy Suomen Bioanalytikkoliiton sivuilta, eri ammattikorkeakoulujen sivuilta ja hajanaisesti Työministeriön ylläpitämiltä koulutussivuilta. Hankaluutena oli kuitenkin se, että jopa käyttämällä hakutuloksien linkkejä, itse sivu, jolla tieto ammatista on, piti etsiä usein monien sivujen kautta. Kuten eräs vastanneista vapaissa kommentteissaan sanoi, tietoa kyllä löytyy, jos vaan osaa etsiä sitä. Kehitysideana esittäisin, että LABVETO-projektiin liitettäisiin uuden Bioanalytikko-Portaalin luominen internetiin. Sivuille voisivat kaikki alan toimijat aina kouluttajista työelämään saakka laittaa omien internet-sivujensa linkit, siten että tieto bioanalytiikasta olisi ensisijalla. Sivuille voisi koota myös esimerkiksi tässä kehitystyössä esiin tulleet verkkosivut. Mitä ilmeisemmin osoite www.bioanalytikko.fi on vielä vapaana käytettäväksi. Sivut olisi yleinen tietopankki ammattiin liittyvästä koulutuksesta ympäri Suomea, työnantajien mahdollisuus rekrytoida työntekijöitä erilaisiin työtehtäviin omien sivujensa kautta ja siten myös alaa harkitsevien, alan opiskelijoiden ja jo alalla työskentelevien kohtausta paikka. Tärkeimpänä ominaisuutena sivuilla olisi se, että tieto, jonka internetistä löytää etsimällä saataisiin tiivistettyä helpommin löydettävään muotoon. Esimerkiksi Metropolian Viestinnän kanssa vaihdetuista sähköposteista käy ilmi, että hakijoita bioanalytiikan koulutusohjelmaan on ollut riittävästi viime vuosina. Yksi ammatin tunnettavuuteen vaikuttava ongelma lienee kuitenkin se, että mainonta kohdistuu suurelta osalta alaa harkitseviin tai jo alalla toimiviin henkilöihin. Kaija Nojosen Terveystieteiden ammatinharjoittamista ja ammattihenkilölainsäädäntöä koskevassa selvityksessä vuodelta 2002 sanotaan, että työelämän edustajien haastattelujen ja kesällä 2000 lakiluonnoksesta annettujen lausuntojen pohjalta näytti ilmeiseltä, että vaikka bioanalyytikon nimike otettaisiin mukaan laillistettujen ammattihenkilöiden luetteloon, se ei nopeasti vakiintuisi työelämän vakanssinimikkeeksi, koska se on *asiakasnäkökulmasta* tarkasteltuna hyvin vieras (STM 2002). Vaikka tilanne bioanalyytikon nimikkeen saamiseksi laillistetun ammattihenkilön luetteloon on saattanut vuosien varrella muuttua, ei ammatin tunnettavuus ole juuri-kaan kohonnut asiakkaiden keskuudessa. Mikäli ongelmaa tarkastellaan tästä näkökulmasta, olisi yleinen tiedotus ammatista (ei pelkästään alaa harkitseville suunnatun informaation tuottaminen) tärkeää. Asiakkaan tulisi tietää, minkä alan ammattilainen on bioanalytikko, joka häneltä verinäytteen ottaa. Yhdistettynä bioanalytikko sivujen luomiseen, ehdottaisin että sivuja mainostettaisiin lyhyellä televisiomainoksella yhteishaun aikana. ”Insinööri.fi”-tyylinen lyhyt mainos ohjaisi alaa harkitsevat, tulevat opis-

kelijat, monipuolisen ja oikeaksi tarkastetun tiedon pariin, pois keskustelupalstoilla viljeltävästä huhupuheista ja samalla nostaisi myös asiakaspuolen sekä yleistä tiedostusta ammatista.

LÄHTEET

- Google 2008. Verkkodokumentti. <http://www.google.fi> Luettu 14.12.2008.
- AltaVista 2008. Verkkodokumentti. <http://www.altavista.fi> . Luettu 14.12.2008.
- Yahoo 2008. Verkkodokumentti. <http://www.yahoo.fi> Luettu 14.12.2008.
- Wikipedia – Bioanalyttikko 2008. <http://www.wikipedia.fi> Luettu 14.12.2008.
- Suomen Bioanalyttikkoliitto 2008. Verkkodokumentti. www.bioanalyttikkoliitto.fi
Luettu 14.12.2008.
- Työministeriö 2008. Verkkodokumentti.
www.morning.fi/extra/tulevaisuuden_tyot/professionaali/ammatti.php?ammatti=bioanalyttikko> Luettu 14.12.2008
- Wahlstedt , Juha 2003. Verkkodokumentti.
www.mol.fi/avo/haastattelut/bioanalyttikko.htm Luettu 14.12.2008.
- Oulun seudun ammattikorkeakoulu 2008. Verkkodokumentti.
www.oamk.fi/hakijalle/opas/koulutusohjelmat_fi/sote/index.php?sivu=bioanalyttikka Luettu 14.12.2008.
- Pirkanmaan maakuntakorkeakoulu 2008. Verkkodokumentti.
[http://www.piramk.fi/cms/web.nsf/%28\\$All%29/41FCA327CA849975C22573910038CABD?OpenDocument](http://www.piramk.fi/cms/web.nsf/%28$All%29/41FCA327CA849975C22573910038CABD?OpenDocument) Luettu 14.12.2008
- Arona, Pia . Verkkodokumentti.
www.stadia.fi/palvelut/alumni/uratarinat/uratarina_p_aronata.pdf Luettu 14.12.2008.
- Metropolia 2008. Verkkodokumentti.
www.metropolia.fi/koulutustarjonta/sosiaali_ja_terveysala/bioanalyttikka/ Luettu 14.12.2008.
- Stadia 2008. Verkkodokumentti. <http://opinto-opas.stadia.fi/ops.php?c480> Luettu 14.12.2008.
- Tehy 2008. Verkkodokumentti. <http://www.tehy.fi/?x20043=16212474> Luettu 14.12.2008.
- SPR Veripalvelu 2008. Verkkodokumentti.
www.bts.redcross.fi/asp/system/empty.asp?P=1839&VID=default&SID=315022705916485&S=1&C=22841> Luettu 14.12.2008.
- Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2008. Verkkodokumentti.
www.pkamk.fi/avoin/lisapisteet/bioanalyttikko.htm Luettu 14.12.2008.

- Savonia ammattikorkeakoulu 2008. Verkkodokumentti.
http://portal.savonia.fi/amk/hakijalle/nuorten_koulutus/paivaopiskeluna/sositerv/bioanalytiikka Luettu 14.12.2008.
- Turun ammattikorkeakoulu 2008. Verkkodokumentti.
www.turkuamk.fi/public/default.aspx?contentid=14175 Luettu 14.12.2008.
- HUSLAB 2008. Verkkodokumentti. <http://www.huslab.fi> Luettu 14.12.2008
- Vita Laboratorio 2008. Verkkodokumentti. www.vitaterveys.fi/laboratorio Luettu 14.12.2008.
- Medix Laboratoriot 2005. Verkkodokumentti. <http://www.medix.fi> Luettu 14.12.2008.
- Opetusministeriö 2008. Verkkodokumentti. http://www.opintoluotsi.fi/fi-FI/koulutusalat_ja_ammazit/opetusohjelma.aspx?StudyProgrammeId=8e3278e7-e646-4356-ab38-d2bbc1073fa8 Luettu 14.12.2008.
- Opetushallitus 2008. Verkkodokumentti.
<http://www.koulutusnetti.fi/index.php?file=579> Luettu 14.12.2008.
- Taloudellinen Tiedotustoimisto 2008. Verkkodokumentti.
http://www.kunkoululoppuu.fi/tat/kkl/kkl/ammattiin/sosiaali_ja_terveysala/ Luettu 14.12.2008.
- Suomi 24. Verkkodokumentti.
<http://keskustelu.suomi24.fi/servlets/search?start=0&sort=date&q=bioanalyttikko> Luettu 14.12.2008.
- Kaksplus-keskustelupalsta 2008. Verkkodokumentti.
<http://kaksplus.fi/keskustelu/t1037105> Luettu 14.12.2008.
- Pakkotoisto.com. Verkkodokumentti. <http://www.pakkotoisto.com> Luettu 14.12.2008.
- Nojonen, Kaija 2002: Terveydenhuollon ammatinharjoittamista ja ammattihenkilölainsäädäntöä koskeva selvitys. Verkkodokumentti.
<http://pre20031103.stm.fi/suomi/eho/julkaisut/nojosenselvitys/luku5.htm> Luettu 20.2.2009.
- Opetushallitus-WERA 2009. Verkkodokumentti.
https://www.data.oph.fi/ibi_apps/WFServlet Luettu 8.3.2009.
- Ylä-Jääski, Vesa 2006: Googlen kanssa ei leikitä. Verkkodokumentti.
<http://www.taloussanomat.fi/tietotekniikka/2006/10/27/googlen-kanssa-ei-leikita/200618845/133>> Luettu 9.11.2008.
- Uutistoimisto.com 2006: Lyhyt hakukoneopas. Verkkodokumentti.
http://www.uutistoimisto.com/lyhyt_hakukoneopas.php> Luettu 9.11.2008.
- Suomen bioanalyttikkoliitto ry 2006: Jopa yli tunnin jonot laboratorioden näytteiden ottoon -miksi tähän on tultu ja mitä voidaan tehdä? Verkkodokumentti.
http://www.bioanalyttikkoliitto.fi/tietoa_bioanalyttikkoliitosta/kannanotot_ja_kirjeet/ Luettu 8.3.2009.

Vuorinen, Päivi – Valkonen, Sakari 2005: Ammattikorkeakoulu ja yliopisto yksilöllisten koulutustavoitteiden toteuttajina. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

LIITE 1

Hei,

teen kehittämistehtävää Metropolia Ammattikoulun bioanalytiikan koulutusohjelmassa. Kehittämistehtävä on osa LABVETO-projektia, jonka yhtenä tarkoituksena on lisätä bioanalyytikon ammatin tunnettavuutta. Kartoitan työssäni eri lähteitä, joista alaa harkitsevien nuorten on mahdollista saada tietoa bioanalyytikon ammatista ja siihen opiskelusta. Kartoitan eri internetlähteet, mutta tarkoituksena on myös saada tietoa alan eri toimijoilta, millä tavalla he osallistuvat bioanalyytikon/laboratoriohoitajan ammatin tunnetuksi tekemiseen. Esimerkkeinä toiminnasta materiaalin lähettäminen lukioihin, messuilla toimiminen, Abi-infojen järjestäminen, lukiolaisten liiton kanssa toimiminen jne.. Olisiko Teidän mahdollista lähettää sähköpostitse lyhyt vastaus, millä tavoin XX on lähestynyt alalle mahdollisesti pyrkiviä esimerkiksi viimeisen kahden vuoden sisällä? Tämä on alustava kartoitus, jotta saisin kokonaiskuvan alan toimijoiden vaikutustavoista. Raija Lahdenperä suositteli yhteyden ottoa Teihin tämän osoitteen kautta.

Ystävällisin terveisin
Laura Sinisalo
laura.sinisalo@metropolia.fi

Google haun 20 ensimmäistä hakutulosta hakusanalla bioanalyttikko 14.12.2008

1. Wikipedia-Bioanalyttikko fi.wikipedia.org/wiki/Bioanalyttikko
2. Viimeisimmät lehdet - Suomen Bioanalyttikkoliitto ry www.bioanalyttikkoliitto.fi/bioanalyttikkolehti/viimeisimmat_lehdet/
3. Suomen Bioanalyttikkoliitto ry www.bioanalyttikkoliitto.fi/
4. Laboratorioanalyttikko vai bioanalyttikko – Suomi24 keskustelu http://keskustelu.suomi24.fi/show.fcgi?category=1500000000000005&conference=400000000000023&posting=22000000014252392
5. Professionaali www.morning.fi/extra/tulevaisuuden_tyot/professionaali/ammatti.php?ammatti=bioanalyttikko
6. Bioanalyttikon haastattelu www.mol.fi/avo/haastattelut/bioanalyttikko.htm
7. oamk – Bioanalytiikan koulutusohjelma, bioanalyttikko (AMK) www.oamk.fi/hakijalle/opus/koulutusohjelmat_fi/sote/index.php?sivu=bioanalytiikka
8. Pirkanmaan maakuntakorkeakoulu – Bioanalytiikan koulutusohjelma http://www.pirkanmaanmaakuntakorkeakoulu.fi/web/koulutustarjonta.nsf/Koulutukset/53905215971DE78DC22573A800417455?OpenDocument
9. Pia Aronta: Bioanalyttikko www.stadia.fi/palvelut/alumni/uratarinat/uratarina_p_aronta.pdf (Osa Stadian sivuista on lakkautettu, uratarinaa ei pääse katsomaan ainakaan tällä hetkellä)
10. Metropolia Ammattikorkeakoulu – Bioanalytiikka – Bioanalyttikko (AMK) www.metropolia.fi/koulutustarjonta/sosiaali_ja_terveysala/bioanalytiikka/
11. Helsingin ammattikorkeakoulun opinto-opas opinto-opas.stadia.fi/ops.php?c480
12. Avoin virka: Tutkija/erikoistutkija ja biotekniikan insinööri. monaco.utu.fi/tiedotus/avoimet.nsf/..... (ei mukana kyselykaavakkeessa)

13. Vuoden bioanalyttikko on tehyläinen Ennamaria Meneses – Tehy www.tehy.fi/?x20043=16212474
14. bioanalyttikko – Suomi24 Keskustelu keskustelu.suomi24.fi/show.fcgi?category=1500000000000005&conference=4500000000000&posting
15. bioanalyttikko – Pakkotoisto.com www.pakkotoisto.com/vbulletin/showthread.php?t=42862
16. Uranus.fi – Bioanalyttikko/laboratoriohoitaja www.uranus.fi/tyonhaku/avoimet_tyopaikat/open.php?id=93... (ei mukana kyselykaavakkeessa)
17. SPR Veripalvelu – Bioanalyttikko Taru Palomäki www.bts.redcross.fi/asp/system/empty.asp?P=1839&VID=default&SID=315022705916485&S=1&C=22841
18. Aikuiskoulutus, testejä www.pkamk.fi/avoim/lisapisteet/bioanalyttikko.htm
19. Kuopion yliopiston puhelinluettelo: Mäkinen, Petra Bioanalyttikko www.uku.fi/wwwdata/puhu/henkilot/6092.shtml (ei mukana kyselykaavakkeessa)
20. Bioanalyttikko – Teelos.fi www.teelos.fi/search/bioanalyttikko/1.htm (ei mukana kyselykaavakkeessa)

Yahoo haun 20 ensimmäistä hakutulosta hakusanalla bioanalyttikko 14.12.2008

1. Viimeisimmät lehdet - Suomen Bioanalyttikkoliitto ry www.bioanalyttikkoliitto.fi/bioanalyttikkolehti/viimeisimmat_lehdet/
2. Wikipedia - Bioanalyttikko fi.wikipedia.org/wiki/Bioanalyttikko
3. Hoitajat.Net – Terveystieteiden ammattilaisten kohtauspaikka www.hoitajat.net
4. Valtakunnallinen Bioanalyttikko-opintopäivä – Suomen... www.bioanalyttikkoliitto.fi/ (ei mukana kyselykaavakkeessa)
5. Metropolia Ammattikorkeakoulu – Bioanalytiikka – Bioanalyttikko (AMK) www.metropolia.fi/koulutustarjonta/sosiaali_ja_terveysala/bioanalytiikka/
6. Lappeenrannan Työkuntokeskus – Etusivu www.tyokuntokeskus.fi (ei mukana kyselykaavakkeessa)

7. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon; Koulutuksesta valmistuvien... minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut... (ei mukana kyselykaavakkeessa)
8. Bioanalyttikko (AMK) – Tutkintoon johtava aikuiskoulutus – Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia www.stadia.fi/aikuiskoulutus/tutkintoonjohtava/07_bioanalyttikko.asp
9. Koulutusohjelmat http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK... (ei mukana kyselykaavakkeessa)
10. Bioanalyttikko – Teelos.fi www.teelos.fi/search/bioanalyttikko/1.htm (ei mukana kyselykaavakkeessa)
11. Professionaali www.morning.fi/extra/tulevaisuuden_tyot/professionaali/ammatti.php?ammatti=bioanalyttikko
12. Vuoden bioanalyttikko on tehyläinen Ennamaria Meneses – Tehy www.tehy.fi/?x20043=16212474
13. Laboratoriohoitajan ammattikuvaus työvoimatoimiston sivuilla www.mol.fi/avo/ammattit/10410.htm
14. oamk – Bioanalytiikan koulutusohjelma, bioanalyttikko (AMK) www.oamk.fi/hakijalle/opas/koulutusohjelmat_fi/sote/index.php?sivu=bioanalytiikka
15. Helsingin ammattikorkeakoulun opinto-opas opinto-opas.stadia.fi/ops.php?c480
16. Kuopion yliopiston puhelinluettelo: Kauppinen, Tarja Bioanalyttikko www.uku.fi/wwwdata/puhu/henkilot/3846.shtml (ei mukana kyselykaavakkeessa)
17. JULKAISUT cc.oulu.fi/liikane/julkaisut.htm (ei mukana kyselykaavakkeessa)
18. Kuopion yliopiston puhelinluettelo: Huttunen, Kirsi Bioanalyttikko www.uku.fi/wwwdata/puhu/henkilot/5016.shtml (ei mukana kyselykaavakkeessa)
19. Opetussuunnitelma www.savonia-amk.fi/tertta/pdf/tb7s_ops.pdf
20. SPR Veripalvelu – Bioanalyttikko Taru Palomäki www.bts.redcross.fi/asp/system/empty.asp?P=1839&VID=default&SID=315022705916485&S=1&C=22841

Altavista haun 20 ensimmäistä hakutulosta hakusanalla bioanalyttikko 14.12.2008

1. Viimeisimmät lehdet - Suomen Bioanalytikkoliitto ry www.bioanalytikkoliitto.fi/bioanalytikkolehti/viimeisimmat_lehdet/
2. Wikipedia-Bioanalytikko fi.wikipedia.org/wiki/Bioanalytikko
3. Hoitajat.Net – Terveystenhoitoalan ammattilaisten kohtauspaikka www.hoitajat.net
4. Valtakunnallinen Bioanalytikko-opintopäivä – Suomen... www.bioanalytikkoliitto.fi/ ... (ei mukana kyselykaavakkeessa)
5. Metropolia Ammattikorkeakoulu – Bioanalytiikka – Bioanalytikko (AMK) www.metropolia.fi/koulutustarjonta/sosiaali_ja_terveysala/bioanalytiikka/
6. Lappeenrannan Työkuntokeskus – Etusivu www.tyokuntokeskus.fi (ei mukana kyselykaavakkeessa)
7. Ammattikorkeakoulusta terveydenhoitoon; Koulutuksesta valmistuvien.... minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut... (ei mukana kyselykaavakkeessa)
8. Bioanalytikko (AMK) – Tutkintoon johtava aikuiskoulutus – Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia www.stadia.fi/aikuiskoulutus/tutkintoonjohtava/07_bioanalytikko.asp
9. Koulutusohjelmat http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK... (ei mukana kyselykaavakkeessa)
10. Bioanalytikko – Teelos.fi www.teelos.fi/search/bioanalytikko/1.htm (ei mukana kyselykaavakkeessa)
11. Professionaali www.morning.fi/extra/tulevaisuuden_tyot/professionaali/ammatti.php?ammatti=bioanalytikko
12. Vuoden bioanalytikko on tehyläinen Ennamaria Meneses – Tehy www.tehy.fi/?x20043=16212474
13. Laboratoriohoitajan ammattikuvaus työvoimatoimiston sivuilla www.mol.fi/avo/ammattit/10410.htm
14. oamk – Bioanalytiikan koulutusohjelma, bioanalytikko (AMK) www.oamk.fi/hakijalle/opas/koulutusohjelmat_fi/sote/index.php?sivu=bioanalytiikka
15. Helsingin ammattikorkeakoulun opinto-opas opinto-opas.stadia.fi/ops.php?c480
16. Kuopion yliopiston puhelinluettelo: Kauppinen, Tarja Bioanalytikko www.uku.fi/wwwdata/puhu/henkilot/3846.shtml (ei mukana kyselykaavakkeessa)

17. JULKAISUT

cc.oulu.fi/liikane/julkaisut.htm (ei mukana kyselykaavakkeessa)

18. Kuopion yliopiston puhelinluettelo: Huttunen, Kirsi Bioanalyttikko

www.uku.fi/wwwdata/puhu/henkilot/5016.shtml (ei mukana kyselykaavakkeessa)

19. Opetussuunnitelma

www.savonia-amk.fi/terttta/pdf/tb7s_ops.pdf

20. SPR Veripalvelu – Bioanalyttikko Taru Palomäki

www.bts.redcross.fi/asp/system/empty.asp?P=1839&VID=default&SID=315022705916485&S=1&C=22841

LIITE 3

Ammattikorkeakoulujen internetsivut**Metropolian/Stadian internetsivut**

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	5	11,6
Käytti tiedonlähdettä	38	88,4
Yhteensä	43	100,0

Oulun seudun ammattikorkeakoulun internetsivut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	41	95,3
Käytti tiedonlähdettä	2	4,7
Yhteensä	43	100,0

Pirkanmaan ammattikorkeakoulun internetsivut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	41	95,3
Käytti tiedonlähdettä	2	4,7
Yhteensä	43	100,0

Savonia ammattikorkeakoulun sivut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	41	95,3
Käytti tiedonlähdettä	2	4,7
Yhteensä	43	100,0

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun internetsivut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	43	100,0

Turun ammattikorkeakoulun internetsivut

	Frekvenssi	%-osuus
--	------------	---------

Ei käyttänyt tiedonlähdettä	38	88,4
Käytti tiedonlähdettä	5	11,6
Yhteensä	43	100,0

Liittojen internetsivut

Suomen Bioanalytikkoliiton internetsivut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	29	67,4
Käytti tiedonlähdettä	14	32,6
Yhteensä	43	100,0

Tehyn internetsivut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	42	97,7
Käytti tiedonlähdettä	1	2,3
Yhteensä	43	100,0

Muut liittojen sivut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	43	100,0

Työnantajien internetsivut

HUSLABin internetsivut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	37	86,0
Käytti tiedonlähdettä	6	14,0
Yhteensä	43	100,0

Vita Laboratorio internetsivut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	43	100,0

Medix Laboratoriot internetsivut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	42	97,7
Käytti tiedonlähdettä	1	2,3
Yhteensä	43	100,0

SPR Veripalvelun internetsivut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	40	93,0
Käytti tiedonlähdettä	3	7,0
Yhteensä	43	100,0

Muut työnantajien internetsivut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	43	100,0

Koulutus-, työnhaku- ja muut internetsivut**Työvoimatoimisto internetsivut (MOL)**

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	24	55,8
Käytti tiedonlähdettä	19	44,2
Yhteensä	43	100,0

Opintoluotsi

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	35	81,4
Käytti tiedonlähdettä	8	18,6
Yhteensä	43	100,0

Professionaali portaali

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	42	97,7
Käytti tiedonlähdettä	1	2,3
Yhteensä	43	100,0

Koulutusnetti

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	37	86,0
Käytti tiedonlähdettä	6	14,0
Yhteensä	43	100,0

Kunkoululoppuu.fi

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	43	100,0

Keskustelupalstat

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	35	81,4
Käytti tiedonlähdettä	8	18,6
Yhteensä	43	100,0

Wikipedia

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	42	97,7
Käytti tiedonlähdettä	1	2,3
Yhteensä	43	100,0

Muu internetsivu

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	42	97,7
Käytti tiedonlähdettä	1	2,3
Yhteensä	43	100,0

Toisen asteen koulutuksen yhteydessä jaettu informaatio

Opinnohjaajalta suullisesti

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	37	86,0
Käytti tiedonlähdettä	6	14,0
Yhteensä	43	100,0

Opinnohjaajalta kirjallista materiaalia

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	41	95,3
Käytti tiedonlähdettä	2	4,7
Yhteensä	43	100,0

Opinnohjaaja ohjasi hakemaan tietoa internetistä

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	41	95,3
Käytti tiedonlähdettä	2	4,7
Yhteensä	43	100,0

Oppilaitoksessa ulkopuolinen esittelijä

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	41	95,3
Käytti tiedonlähdettä	2	4,7
Yhteensä	43	100,0

Oppilaitoksen omassa infossa kerrottiin alasta

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	41	95,3
Käytti tiedonlähdettä	2	4,7
Yhteensä	43	100,0

TET-jakson kautta

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	40	93,0
Käytti tiedonlähdettä	3	7,0
Yhteensä	43	100,0

Muu koululla jaettu informaatio

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	39	90,7
Käytti tiedonlähdettä	4	9,3
Yhteensä	43	100,0

Messut, mainonta, työelämä ja ystävät**Hakijan info Metropoliassa**

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	43	100,0

Koulutusmessut

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	40	93,0
Käytti tiedonlähdettä	3	7,0
Yhteensä	43	100,0

Ulkomainonta

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	42	97,7
Käytti tiedonlähdettä	1	2,3
Yhteensä	43	100,0

Suoramainonta

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	43	100,0

Työpaikalla keskusteltiin ammatista

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	39	90,7
Käytti tiedonlähdettä	4	9,3
Yhteensä	43	100,0

Ystävän tai tuttavän kautta

	Frekvenssi	%-osuus
Ei käyttänyt tiedonlähdettä	25	58,1
Käytti tiedonlähdettä	18	41,9
Yhteensä	43	100,0

Oliko tietoa bioanalyytikon ammatista tarpeeksi saatavilla?

Oliko ammatista tarpeeksi tietoa saatavilla

	Frekvenssi	%-osuus
Tietoa ei ollut tarpeeksi saatavilla	7	17,1
Tietoa oli tarpeeksi saatavilla	28	68,3
En osaa sanoa	6	14,6
Yhteensä	41	100,0

Nykyisten kokemusten perusteella, oliko ennen koulutusohjelmaan hakemista saamasi tieto ammatista paikkansapitävää?

Oliko saamasi tieto paikkansa pitävää

	Frekvenssi	%-osuus
Saamani tieto ammatista ei ollut paikkansapitävää	3	7,5
Saamani tieto ammatista oli paikkansapitävää	34	85,0
En osaa sanoa	3	7,5
Yhteensä	40	100,0

LIITE 4

OPPILASKYSELYKAAVAKE

Rastita jokaisesta kysymysosiesta (internet, toisen asteen tutkintoon johtavan koulutus, messut, mainonta ja työelämä) kaikki ne tiedonlähteet, joista sait tietoa bioanalyytikon/laboratoriohoitajan ammatista ennen kuin päätit hakea kyseiseen koulutusohjelmaan.

D) INTERNETISTÄ ETSITTYY TIETO

Mistä seuraavista internetlähteistä hait tietoa bioanalyytikon/laboratoriohoitajan ammatista tai koulutusohjelmasta ennen hakupäätöstä?

1. Ammattikorkeakoulujen sivustot

Metropolia/Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia	☐
Oulun seudun ammattikorkeakoulu	☐
Pirkanmaan ammattikorkeakoulu	☐
Savonia ammattikorkeakoulu	☐
Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu	☐
Turun ammattikorkeakoulu	☐

2. Liittojen sivut

Suomen bioanalytikkoliitto ry	☐
Tehy	☐
Muu, mikä _____?	☐

3. Työnantajien sivut

HUSLAB	☐
Vita Laboratorio	☐
Medix Laboratoriot	☐
SPR-veripalvelu	☐
Muu, mikä _____?	☐

4. Koulutus-, työnhakusivut ja muut:

Mol.fi, työvoimatoimisto	☐
Opintoluotsi.fi	☐
Professionaali.fi-portaali	☐

Koulutusnetti	☐
Kunkoululoppuu.fi	☐
Keskustelupalstat (esim. suomi24)	☐
Wikipedia	☐
Muu, mikä _____?	

II) TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN YHTEYDESSÄ JAETTU TIETO

Millä seuraavista tavoista sait tietoa bioanalyytikon/laboratoriohoitajan ammatista tai koulutusohjelmasta ennen hakupäätöstäsi?

1. Opinnonohjaajat:	Opinnonohjaajalta suullisesti	☐
	Opinnonohjaaja antoi kirjallista materiaalia	☐
	Opinnonohjaaja ohjasi hakemaan tietoa internetistä	☐
2. Ammatti- tai koulutusohjelmaesittelyt		
	Oppilaitoksessa vieraili ulkopuolinen alan esittelijä	☐
	Oppilaitoksen omassa infossa käsiteltiin bio-analyytikon ammattia	☐
3. Muut:		
	TET-jakson kautta	☐
	Muu koululla jaettu informaatio alasta	☐

III) MESSUT, MAINONTA JA TYÖELÄMÄ

Millä muilla tavoilla sait tietoa bioanalyytikon/laboratoriohoitajan ammatista tai koulutusohjelmasta ennen hakupäätöstäsi?

Abi-info Metropoliaassa	☐
Koulutusmessut (esim. Studia messut)	☐
Ulkomainonta	☐
Suoramainonta	☐
Työpaikalla keskusteltiin ammatista	☐
Ystävän tai tuttavän kautta	☐

IV) Minkä oli ensisijainen tiedonlähteesi hankkiessasi tietoa koulutusohjelmasta?

V) Oliko tietoa ammatista ja koulutusohjelmasta tarpeeksi saatavilla?

Kyllä

Ei
En osaa sanoa

VI) Nykyisten kokemusten perusteella ammatista, oliko ennen koulutusohjelmaan hakemista saamasi tieto paikkansapitävää? Jos ei, niin miksi?

Kyllä
Ei
En osaa sanoa

VII) Mistä kuulit ensimmäisen kerran bioanalyytikon ammatista?

VIII) Kommentteja opiskelijakyselystä ja muuta vapaata ajatuksenvirtaa...

Kiitos vastauksistasi! Ole hyvä ja palauta lomake taitettuna oman ryhmäsi ilmoitustaululla olevaan taskuun viimeistään perjantaina 5.12.2008.

LIITE 5

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Terveys- ja hoitoala
Bioanalytiikan koulutusohjelma

LUPA-ANOMUS
20.12.2008

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Kouluspäällikkö Hannele Pihlaja

Kehitystehtävän nimi	Bioanalyytikon ammattia kohti, merkittävimmät uravalintaan vaikuttavat tiedonlähteet (alustava nimi).
Kehitystehtävän tekijä	Bioanalyttikko-opiskelija Laura Sinisalo, laura.sinisalo@metropolia.fi [REDACTED]
Kehitystehtävän ohjaaja	Yliopettaja Riitta Lumme: riitta.lumme@metropolia.fi PL 4031 (Vanha viertotie 23), 00079 Metropolia [REDACTED]
Kehitystehtävän tarkoitus	Kehitystehtävä tehdään osana LABVETO-projektia. Kehitystehtävän tarkoituksena on kartoittaa mistä lähteistä bioanalytiikan koulutusohjelmaan Metropolia Ammattikorkeakouluun (ent. Stadia) keväällä 2008 ja syksyllä 2008 hakeutuneet opiskelijat ovat ensisijaisesti saaneet tietoa bioanalyytikon ammatista ja koulutusohjelmasta. Tarkoituksena on saada suppea yleiskuva siitä, millaista tietoa ja mistä lähteistä koulutusohjelmaan opiskelemaan hakeneet (ja päässeet) ovat saaneet ennen hakupäätöstään. Näistä tiedoista pystytään mahdollisesti selvittämään niitä tiedotuskanavia, jotka toimivat hyvin ja missä kanavissa olisi vielä parantamisen varaa.
Kehitystehtävän suunnitelma	Opiskelijakyselyssä selvitetään avoimilla ja strukturoiduilla kysymyksillä, mistä tiedonlähteistä opiskelijat ovat saaneet tietoa bioanalyytikon ammatista ja Metropolian koulutusohjelmasta. Osittain kysely koskee myös opiskelijoiden kokemusta siitä, pitikö hankittu tieto paikkansa nykyisten kokemusten perusteella. Kysely ei sisällä demografisten tietojen osuutta ja siihen saa vastata nimettömänä. Kysely olisi tarkoitus toteuttaa joko viikolla 48 tai 49 opiskelun yhteydessä, jonkin ryhmälle sopivan tunnin alussa.
Tutkimuslupa	Pyydän lupaa saada suorittaa kyselytutkimuksen bioanalyttikko-opiskelijoille opiskelijaryhmissä SB08K1 ja SB08S1.

